

اللَّهُ
الرَّحْمَنُ
الرَّحِيمُ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی اردبیل
دانشکده پرستاری مامایی

پایان نامه
دوره کارشناسی ارشد در رشته پرستاری
گرایش داخلی-جراحی

عنوان:

بررسی ارتباط ادراک فساد و احساس عدالت سازمانی در پرستاران و کارکنان
مراکز آموزشی درمانی شهر اردبیل، سال ۱۳۹۶

استاد راهنما:

دکتر منصوره کریم اللهی

اساتید مشاور:

پروفسور سعید صادقیه اهری

مهندس مالک اباذری

نگارنده:

فرهود پالیزوان

بهمن ۱۳۹۷

کد پایان نامه: ۲۷

تقدیم بہ:

مسین و امین

دو گل سرسبز زندگی ام

آمانگہ وجودناز نیشنان آراشی دلپذیری آفرینند

مشکر و قدردانی

خداوند منان را شاکرم که توفیق قدم برداشتن در عرصه علم و پژوهش را به من ارزانی داشت در این راستا بر خودم واجب میدانم از زحمات بی دریغ و راهنماییهای حکیمانه استاد ارجمند خانم دکتر منصوره کریم الهی و اساتید مشاور، آقای دکتر سعید صادقیه اهری و آقای مهندس مالک ابازدی در تنظیم و تدوین این پایان نامه مشکر و قدردانی نمایم.

از زحمات، همسر عزیزم که طی دوران تحصیل، همواره مشوق و پشتیبان من بودند، کمال مشکر و قدردانی را دارم.

از تمامی اساتید دوره کارشناسی ارشد و کارکنان دانشکده پرستاری مامایی اردبیل نیز به خاطر زحمات و همکاری صمیمانه شان نهایت سپاس و قدردانی را دارم.

در پایان از اساتید محترم آقایان دکتر ادهم، دکتر مظفری و دکتر حبیبی که زحمات داوران
پایان نامه را بر عهده داشتند، تشکر و قدردانی می‌نمایم.

چکیده

بررسی ارتباط ادراک فساد و احساس عدالت سازمانی در پرستاران و کارکنان مراکز آموزشی درمانی
شهر اردبیل در سال ۱۳۹۶

زمینه و هدف: فساد به عنوان یک پدیده ناهنجار اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، از مهم‌ترین و قدیمی‌ترین معضلات اجتماعی است که منجر به تصمیمات ناعادلانه توزیع منابع و همچنین تضعیف عدالت و به تبع آن از بین رفتن احساس عدالت در بین شهروندان می‌شود. هدف این مطالعه بررسی ادراک فساد و عدالت سازمانی در بین پرستاران و کارکنان بود.

روش: در این مطالعه توصیفی مقطعی ۴۲۶ نفر از پرسنل بیمارستانی که شامل پرستاران و کارکنان مراکز آموزشی درمانی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اردبیل که بصورت طبقه‌ای، تصادفی، سهمیه‌ای انتخاب شدند و داده‌ها با استفاده از پرسشنامه عدالت سازمانی نیهوف و مورمن و پرسشنامه محقق ساخته ادراک فساد جمع‌آوری شده و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار Spss ۲۳ و آزمون‌های همبستگی، تی تست، کروسکال والیس، آنووا و آزمون تعقیبی بون فرونی استفاده گردید.

یافته‌های تحقیق نشان داد که ادراک فساد در پرستاران و کارکنان متوسط به بالا و احساس عدالت سازمانی متوسط به پایین بود و بین ادراک فساد با عدالت سازمانی، و نیز با مولفه‌های عدالت توزیعی و رویه‌ای و تعاملی ارتباط منفی و معنی‌داری وجود داشت ($P < 0/05$). در بررسی ارتباط مشخصات دموگرافیک با ادراک فساد، مؤلفه نوع استخدام، محل خدمت و تحصیلات با ادراک فساد در پرستاران و کارکنان معنی‌دار بود ($P < 0/05$). همچنین در بررسی ارتباط مشخصات دموگرافیک با عدالت سازمانی، ارتباط مؤلفه نوع استخدام و محل خدمت با احساس عدالت سازمانی در پرستاران و کارکنان معنی‌دار بود ($P < 0/05$).

نتیجه‌گیری: با توجه به ادراک نسبتاً بالای فساد در مراکز آموزشی و درمانی، لازم است مدیران بیمارستان‌ها، اقدامات لازم و عملی برای کاستن از ادراک فساد و افزایش عدالت سازمانی در سازمان ذیربط خود بعمل آورند.

کلید واژه‌ها: ادراک فساد، احساس عدالت سازمانی، پرستاران، کارکنان.

فصل اول - مقدمه و بیان مسئله

۱-۱. مقدمه	۵
۲-۱. بیان مساله و ضرورت اجرای پژوهش.....	۵
۳-۱. تعریف واژه ها	۱۴
۱-۳-۱. ادراک فساد	۱۴
۱-۳-۱-۱. تعریف علمی	۱۴
۲-۳-۱-۲. تعریف عملی	۱۴
۲-۳-۱. احساس عدالت سازمانی	۱۵
۱-۲-۳-۱. تعریف علمی	۱۵
۲-۲-۳-۱. تعریف عملی	۱۵
۳-۳-۱. پرستار	۱۶
۱-۳-۳-۱. تعریف علمی	۱۶
۲-۳-۳-۱. تعریف عملی	۱۶
۴-۳-۱. کارکنان	۱۶
۱-۴-۳-۱. تعریف علمی	۱۶
۲-۴-۳-۱. تعریف عملی	۱۷
۴-۱. اهداف پژوهش	۱۷
۱-۴-۱. هدف کلی	۱۷
۲-۴-۱. اهداف اختصاصی	۱۷
۳-۴-۱. اهداف کاربردی:	۱۸
۵-۱. سؤالات پژوهش	۱۸

۱-۶. فرضیه های پژوهش ۱۸

فصل دوم - مبانی نظری و پیشینه پژوهش

۲-۱. مبانی نظری پژوهش ۲۰

۲-۱-۱. سازمان ۲۰

۲-۱-۲. ادراک فساد ۲۲

۲-۱-۳. عدالت سازمانی ۲۵

۲-۱-۴. پرستاران ۲۹

۲-۱-۵. کارکنان ۳۰

۲-۲. مروری بر پیشینه تحقیق ۳۲

۲-۲-۱. پیشینه پژوهش در جهان ۳۲

۲-۲-۲. پیشینه پژوهش در ایران ۳۴

۲-۳. جمع بندی پیشینه پژوهش ۳۷

فصل سوم - مواد و روش تحقیق

۳-۱. نوع مطالعه و روش پژوهش ۴۱

۳-۱-۱. محیط پژوهش ۴۱

۳-۱-۲. جامعه آماری پژوهش ۴۱

۳-۲. معیارهای ورود و خروج به مطالعه ۴۲

۳-۲-۱. معیارهای ورودی ۴۲

۳-۲-۲. معیارهای خروج ۴۲

۳-۳. روش نمونه گیری و حجم نمونه ۴۲

۳-۳-۱. حجم نمونه ۴۲

۴-۳	ابزار و روش گردآوری داده ها	۴۴
۵-۳	زمان و مکان انجام پژوهش	۴۸
۶-۳	متغیر های پژوهش	۴۹
۷-۳	روش تجزیه و تحلیل داده ها	۵۰
۸-۳	ملاحظات اخلاقی	۵۰

فصل چهارم - یافته های پژوهش

۱-۴	مقدمه	۵۳
۲-۴	یافته های توصیفی و تحلیلی بر اساس اهداف مطالعه	۵۳

فصل پنجم - بحث، نتیجه گیری و پیشنهادات پژوهش

۱-۵	مقدمه	۸۴
۲-۵	بحث	۸۴
۳-۵	محدودیت ها	۱۱۴
۴-۵	نتیجه گیری	۱۱۴
۵-۵	کاربرد یافته ها	۱۱۶
۶-۵	پیشنهاد هایی برای پژوهش آینده	۱۱۷
	فهرست منابع	۱۱۸
	ضمائم	۱۲۸
	چکیده انگلیسی	۱۴۹

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۴-۱. توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب مشخصات دموگرافیک.....	۵۳
جدول ۴-۲. توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب وضعیت تحصیلی.....	۵۴
جدول ۴-۳. توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب سابقه کار.....	۵۵
جدول ۴-۴. توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب شغل.....	۵۶
جدول ۴-۵. توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب سابقه مدیریت.....	۵۷
جدول ۴-۶. توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب استخدام پاسخ دهندگان.....	۵۷
جدول ۴-۷. توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب محل خدمت پاسخ دهندگان.....	۵۸
جدول ۴-۸. توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب شغل همسران پاسخ دهندگان.....	۵۹
جدول ۴-۹. توزیع فراوانی واحدهای مورد پژوهش بر حسب شیفت کاری پاسخ دهندگان.....	۵۹
جدول ۴-۱۰. جدول تعیین نمره ادراک فساد در پرستاران و کارکنان.....	۶۰
جدول ۴-۱۱. جدول تعیین حداقل و حداکثر نمره ادراک فساد در پرستاران و کارکنان.....	۶۰
جدول ۴-۱۲. جدول تعیین نمره احساس عدالت سازمانی در پرستاران و کارکنان.....	۶۱
جدول ۴-۱۳. جدول حداقل و حداکثر نمره احساس عدالت سازمانی در پرستاران و کارکنان.....	۶۲
جدول ۴-۱۴. جدول تعیین حداقل و حداکثر نمره عدالت توزیعی، رویه‌ای و تعاملی در پرستاران و کارکنان.....	۶۲
جدول ۴-۱۵. جدول تعیین ارتباط ادراک فساد با جنسیت پاسخ دهندگان.....	۶۳
جدول ۴-۱۶. جدول تعیین ارتباط ادراک فساد با سن پاسخ دهندگان.....	۶۴
جدول ۴-۱۷. جدول تعیین ارتباط ادراک فساد و سابقه کار در پاسخ دهندگان.....	۶۴
جدول ۴-۱۸. جدول تعیین ارتباط ادراک فساد و نوع استخدام در پاسخ دهندگان.....	۶۵
جدول ۴-۱۹. جدول تعقیبی تعیین ارتباط ادراک فساد و نوع استخدام در پاسخ دهندگان.....	۶۶
جدول ۴-۲۰. جدول تعیین ارتباط ادراک فساد و سابقه مدیریت در پاسخ دهندگان.....	۶۶
جدول ۴-۲۱. جدول تعیین ارتباط ادراک فساد و محل خدمت در پاسخ دهندگان.....	۶۷

- جدول ۴-۲۲. جدول تعقیبی ارتباط ادراک فساد و محل خدمت در پاسخ دهندگان ۶۸
- جدول ۴-۲۳. جدول تعیین ارتباط ادراک فساد و وضعیت تاهل در پاسخ دهندگان ۶۹
- جدول ۴-۲۴. جدول تعیین ارتباط ادراک فساد و شیفت کاری در پاسخ دهندگان ۷۰
- جدول ۴-۲۵. جدول تعیین ارتباط ادراک فساد و شغل همسران در پاسخ دهندگان ۷۰
- جدول ۴-۲۶. جدول تعیین ارتباط ادراک فساد و تحصیلات در پاسخ دهندگان ۷۱
- جدول ۴-۲۷. جدول تعقیبی ارتباط ادراک فساد و تحصیلات در پاسخ دهندگان ۷۲
- جدول ۴-۲۸. جدول تعیین ارتباط احساس عدالت سازمانی با جنسیت در پاسخ دهندگان ۷۲
- جدول ۴-۲۹. جدول فراوانی ارتباط احساس عدالت سازمانی با سن در پاسخ دهندگان ۷۳
- جدول ۴-۳۰. جدول تعیین ارتباط احساس عدالت سازمانی با سابقه کار در پاسخ دهندگان ۷۳
- جدول ۴-۳۱. جدول تعیین ارتباط احساس عدالت سازمانی با نوع استخدام پاسخ دهندگان ۷۴
- جدول ۴-۳۲. جدول تعقیبی ارتباط احساس عدالت سازمانی با نوع استخدام پاسخ دهندگان ۷۵
- جدول ۴-۳۳. جدول تعیین ارتباط احساس عدالت سازمانی با سابقه مدیریت پاسخ دهندگان ۷۶
- جدول ۴-۳۴. جدول تعیین ارتباط احساس عدالت سازمانی با محل خدمت پاسخ دهندگان ۷۷
- جدول ۴-۳۵. جدول تعیین ارتباط احساس عدالت سازمانی با وضعیت تاهل پاسخ دهندگان ۷۸
- جدول ۴-۳۶. جدول تعیین ارتباط احساس عدالت سازمانی با شیفت کاری پاسخ دهندگان ۷۸
- جدول ۴-۳۷. جدول تعیین ارتباط احساس عدالت سازمانی با شغل همسران پاسخ دهندگان ۷۹
- جدول ۴-۳۸. جدول تعیین ارتباط احساس عدالت سازمانی با تحصیلات پاسخ دهندگان ۸۰
- جدول ۴-۳۹. جدول تعیین ارتباط ادراک فساد با احساس عدالت سازمانی ۸۱
- جدول ۴-۴۰. جدول ارتباط ادراک فساد با مولفه‌های عدالت توزیعی، رویه ای و تعاملی ۸۲

